

Miért hallgatott el a szegedi főiskolai kamarakórus

Tízéves munka után: támogatás és megértés hiánya miatt megszűnt
az új magyar karének kultúraművészeti együttese

(A Délmagyarország munkatársától) Tíz évig virágzott és tündökölt, egy esztendője hallgat és haldoklik a szegedi főiskolai kamarakórus. A hallgatás a legélesebb dinamikával szól: vajjon miért kellett megszűntetnie működését az új magyar dalkultúra szolgálatában ennek az országos rangra és jelentőségre emelkedett új, ifjú és művészi énekkarnak?

Néhány nappal ezelőtt ez a kérdés merült fel a Horthy Miklós-egyetem aulájában, amikor a magyar népzeneről elhangzott ismertető, bemutatás és összefüggéseket kutató előadás után dr. Batizfalvy János professzor adott hangot annak a kívánságnak, hogy mindent el kell követni a főiskolai kamarakórus feléledése és további működése érdekében. Mert mit jelentett ez a polgári iskolai tanárképző főiskola fiatalokból megteremtett énekegyüttese? Jelentette a modern dalkultúra szolgálatát abban a szellemben, amelyet Bartók Béla és Kodály Zoltán teremtet meg és nyitott új fejezetet a zenetörténetben, a megillető helyre állítva a mély és ősi talajból való meg nem hamisított, el nem torzított és fel nem hígított magyar népzene, abban is első helyen a többszólamú karéneket. És emellett a magasrendű zene művészeti, tisztító, sőt folklorisztikus hivatás mellett jelentette a legfelsőbb rendű pedagógiai szolgálatot, hiszen a modern népzene, a többszólamú kórusművészet azoknak hangján szólt meg, akik néhány év múlva a magyar iskolai nevelés egy-egy fontos órhelyére kerülnek és mint tanárok adják majd tovább a romlatlan és művészi zenének ismeretét, kultúráját és átforgató erejét. A kamarakórus éneklő tagjai megismerik ennek a művészetnek anyagát, legszebb alkotásait, beleilleszkednek azoknak szellemébe, stílusába és amikor mint tanárok kikerülnek az éneklő ifjúság közé, többé nem a romlott és dilettáns művészetével üzik az iskolai énekkarok fásult analmát, hanem továbbadják azt a szellemet, amellyel az új magyar költészetnek Ady mellett legnagyobb alakjai: Bartók és Kodály átalakították az értéktelenséget és világvisszonylatban is méltón elismert helyet teremtetek a magyar zenének és költészetnek.

Ezt a kettős hivatást szolgálta tíz évig a kamarakórus és egy év előtt ez a szolgálat szakadt meg ismeretlen és mindeddig kideríthetetlen okokból, érthetetlenül.

A 19 tagú „Palestrina-formátói” a kamarakórusig

A kórus életrehívása, munkája, országsszerte megcsodált művészete dr. Szőgi Endre főiskolai tanár nevével forrott össze. A modern zene hívatott művelőjének nevével, aki iskolát teremtett az iskolában, aki Kodály tanítványaként a nagy magyar zeneköltő nemzedékeire kiható szellemét és tanítását vitte tovább az ifjúság felé. Szőgi Endre a világháború után később, 1921-ben szerelt le, így csak 1926-ban hagyhatta el az akadémiát, előbb dr. Baranyi János iskolájában tanított, majd Makón működött és 1928-ban került mint óraadó tanár a tanárképző főiskolához. Áldozatos és önzetlen munkát vállalt, a zene-énektanulmányok előtti tananyaga mellett vállalkozott az ifjúság meghódítására az új magyar zene számára. A második évben már megalakította az első együttest, amely ekkor még a főiskolai népdalegyüttes és egyházi énekkar nevet viselte és amely egyenes vonalú elődje volt a kamarakórusnak. 1930-ban még csak 8-12 tag vállalkozott a dalkultúra szolgálatára, később egyre jobban fejlődött az ifjúság lelkesedése és már 23-en jelentkeztek a tisztult karének művelésére. És 1933-ban formálisan is megalakult a főiskolai kamarakórus, amely szinte egyszerre váltotta ki a szakkörök figyelmét és elismerését.

A kórus 19 taggal indult, mintahogy Palestrina is ezzel a számmal dolgozott Rómában. Az új modern karénekítés diadalútja olyan ellenállhatatlanul jelentkezett a fiatal tanárjelöltek aktív érdeklődése, hogy rövidesen 35-re szaporodott az éneklő tagok száma. Szőgi Endre célja az volt, hogy olyan művészi együttes alakuljon a főiskola sokrétű, nagyszámú ifjúságából, amely kiválóan, egyénenként is ki-

váló énekesekkel, könnyen mozgathatóan, évről-évre megújulva a fiatal hangok frissességével szolgálhatja a művészi modern karének-kultúrát.

És hogy mit szolgált, mit végzett ez az áldozatos és önzetlen együttes, világosan mutatja az elmúlt évek állomásainak vázlatos vonala.

Iskolai munka — rádióközvetítés a tengerentúrra

Először csak a házi, iskolai muzsikálás a cél, amolyan „ének-kamarazene”, amely példát ad, hogy kis karral is lehet művészi szépet elérni. Már itt világos a jövő: ha az éneklő fiúkból, leányokból tanárok lesznek, bármilyen kis helyre is kerülnek, maguk is megalakíthatják a maguk kis kórusát. És ezek az első énekesek már szerte az országban működnek különböző tanári katedrákon, hogy csak egy-két példát nézzünk. Vasváron és Alsólendván is felcserendül az új karénekművészet, a magyar népzene. Ez már a szegedi főiskolának második generációja.

És az első főiskolai házi ünnepélyek után jelentkeznek az első meghívások, különböző egyesületek és közületek kéri a kamarakórus énekét. Majd nemsokára a „házi kamarazene”: a nyilvánosság elé hívják, meg kell tartani az első hangversenyt a Tisza-szálló termében, utána Budapestre kéri a kart, mint egyetlen vidéki együttes részt vesz Bárdoss Lajos estélyén, jelentkez a rádió, amely először Szegedről kapcsolja a főiskolások énekét, nemsokára a stúdióban adnak önálló hangversenyt és ezt a szereplést viaszlemezre veszik, hogy majd szétsugározzák a magyar fiatalok új énekét, a tengerentúli magyarok számára...

Újabb állomások: a Dalosszövetség díszhangversenye, ahol a kamarakórus és a budapesti Egyetemi Énekkar aratja a legnagyobb sikert, — a visszhang egyre nő: Budapesten a Zenakadémia nagytermében nyilvános önálló hangversenyt adnak, Félégyházán a Constantinum rendezésében egymásután kettőt, Szentesen, Vásárhelyen énekelnek, Szegeden évenként 25-30 közreműködés — és mindez az új magyar művészi karének szolgálatában, önzetlenül.

A hangversenyek belépődíjaiból az énekes tagok jutalmul már hozzájárulást kapnak a vizsgadíjhoz, tanulmányaik folytatásához.

Szinte már azt lehetne hinni, hogy ez a misszionárius munka új győzelmet hoz Szeged szellemi életének, azt lehetne hinni, hogy a fiatalok éneke előtt nyitva az út Európa felé és... és a vonal megszakad... a tízéves gyönyörű munkának nincs folytatása... A kamarakórus hallgat és haldoklik...

Mi történt?

Amikor már ilyen magaslatra elért a fejlődés, a fiatalság emlékiratban kéri a munka folytatását. Azt kellene hinni, hogy illetékesek és felelősek minden támogatást megadnak ehhez a diadalmas misszióhoz, ehelyett — milyen fájdalmasan hangzik — számos helyen (nem az iskolában) közöny és értetlenség. Nem sikerül elérni, hogy a rendkívüli szellemi munka és fizikai igénybevétel mellett csökkentsék a heti 24 óras előadásszámot, nem sikerül elérni, hogy a tanszék segítséget kapjon, legalább egy másik tanári állást szervezzenek a gyakorló polgári iskola zene-énekkutatása számára, — támogatás és elismerés, segítség és istápolás helyett mellőzés, feledékenység.

Ilyen körülmények között következik be, hogy az elmúlt év decemberében dr. Szőgi Endre lemond a kamarakórus vezetéséről, az együttes mintegy 700 pengőjét, amelyet már egy külföldi útra gyűjtögettek a hangverseny-filcérből, átadja az illetékeseknek és a kamarakórus elhallgat, haldoklik, valójában — nincs többé...

Bárdoss Lajos, a kiváló kórusvezető, a művészi karének egyik legkiválóbb művelője és tanítója hiába írja egymásután: „Hiszek a kamarakórus feltámadásában... — a kórus nem működik többé.

És ezt a halálos hallgatást nem szabad többé elhallgatni és tudomásul venni. A művészi szolgálat és a pedagógia célkitűzése követeli: fel-

CSODÁLNI FOGJÁK

hibátlan, hamvas arcborét, ha
rendszeresen használja a
a híres

nagyenyedi KOVACS KRÉMEI

Eltünteti az arc szépséghibáit,
már rövid használat után.

Éjjeli használatra kék, nappali használatra
sárga csomagolásban.

kell támasztani a főiskolai kamarakórust, tovább kell folytatni a magasrendű munkát. Nem elég az — bármilyen értékes —, ha most a kamarakórus életrehívója a főiskolai megszabott munka mellett zenei tehetséggvizsgálattal és karnagyképzéssel foglalkozik, a főiskola falain belül tovább kell vinni ezt a egyszerű és eléggé el nem ismerhető szolgálatot.

Közöny és értetlenség, mellőzés és feledékenység helyett támogatási és megértési, ösztönzési és elismerési körünk a nagy magyar kincs: a most készülő tanárnemzedék, a majdan helyünkre álló ifjúság és az Európához szóló új magyar zene, a művészi énekkultúra számára.

(—r.)

Nemcsak

40.000 pengőt

fizetünk ki, mint a tegnapi huzáson,
hanem

750.000 pengőt

nyerhet már január 2.-án, ha jegyez

Erdélyi

Nyereménykötvényt

50 pengős kötvényt is adunk
résztartásért!

Pető Bankház

Az adófelszólamlási bizottság tárgyalásai

November 25-én: Törös Anna Széchenyi-tér 8.
Ambrus Dezső Pallavicini-utca 3. özv. Abránovics Géza Háló-utca 11. Becker Vendel Ujszeged, tanítóképző, dr. Bukovinszky László Somogyi-utca 22. özv. Cserő Edéné Arany János-utca 10. Dávid József Szilágyi-utca 3. dr. Damásy Kamill Tisza Lajos-körut 33. özv. Grünhut Ferencné Dugonics-tér 11. Gergely Miksa Kazinczy-utca 14. bátyai Holtz Tivadar Horthy Miklós-utca 2. Erdődy Ferenc Széchenyi-tér 3a. dr. Juranovics Gyuláné Széchenyi-tér 3a. Földes Vilma Római-körut 10. dr. Kemény Ede Madách-utca 3. Korda Jenő Jókai-utca 6a. Kőrösi Béla Feketes-utca 15. Kertész Ernő Klauzál-tér 5. Kocsis Ferenc Fodor-utca 23. Lajkó Ágoston Római-körut 28. Lengyel Géza Klauzál-tér 8. dr. Lejtényi Gyula Somogyi-utca 6. Müller Imre Dugonics-tér 11. Nagy Antal Madách-utca 19.

Háziaszonyok figyelmébe!

A budapesti dr. Ötör Tápszer-művek a nagy érdeklődésre való tekintettel

takarékos süteménykészítési tanfolyamait

meghosszabbítja, A f. hó 24. és 27-én kezdődő délutáni és esti tanfolyamokra jelentkezni lehet egész nap a Rókusi Kulturházban, Kosuth Lajos-sugárut 58.